

Naujos galimybės gydyti priklausomybę nuo alkoholio: atsitiktinių grupių placebo kontroliuojamas nalmefeno, vartojamo pagal poreikį, tyrimas

Pagal Mann K, et al. *Extending the Treatment Options in Alcohol Dependence: A Randomized Controlled Study of As-Needed Nalmefene*. *Biological Psychiatry* 2013; 73: 706–13.

Priklausomybė nuo alkoholio gydoma nepakankamai ir daugelio šiuo metu vartojamų vaistų veiksmingumas, siekiant atkryčio prevencijos, yra ribotas. Reikalingi nauji priklausomybės nuo alkoholio gydymo metodai, kurių tikslas yra alkoholio vartojimo mažinimas. Šis tyrimas įvertino opioidinės sistemos modulatoriaus nalmefeno, vartojamo pagal poreikį, veiksmingumą mažinant alkoholio vartojimą pacientams, sergantiems priklausomybe nuo alkoholio. Europoje yra apie 15 mln. priklausomų nuo alkoholio žmonių, tačiau tik mažiau nei 10 % jų yra gydomi. Šiuo metu vyrauja nuomonė, kad priklausomybės nuo alkoholio gydymo tikslas turi būti visiškai susilaikymas nuo alkoholio, tačiau toks gydymo tikslas didelei daliai pacientų yra nepasiekiamas. Be to, daugiau nei du trečdaliai siekiančių visiškai susilaikymo nuo alkoholio per pirmuosius 12 mėnesių patiria atkrytį. Klinikistai pripažįsta, kad reikalingi tyrimais patvirtinti duomenys apie veiksmingumą gydymo, kurio tikslas yra alkoholio vartojimo mažinimas, galintis sumažinti pavojingai daug vartojamo alkoholio keliamą žalą.

METODAI

Atsitiktinių grupių, dvigubai koduotas, placebo kontroliuojamas 24 savaičių trukmės tyrimas turėjo tikslą įvertinti nalmefeno, vartojamo pagal poreikį, veiksmingumą ir saugumą pacientams, sergantiems priklausomybe nuo alkoholio. Buvo vertinamas nesaikingo gėrimo dienų, kai vyrai išgeria daugiau kaip 60 g, o moterys – daugiau 40 g

---

Straipsnį parengė gyd. Vilma Pukelevičienė (Kauno apskrities priklausomybių gydymo centras)

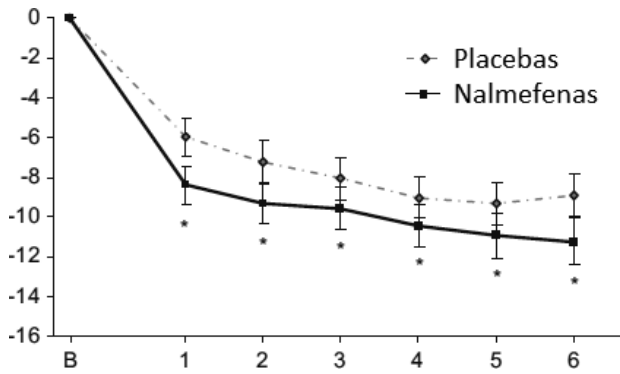
gryno alkoholio per dieną, ir viso išgerto alkoholio kiekio (g/d.) pokytis per mėnesį. Tyrime dalyvavo vyresni nei 18 metų asmenys, kuriems diagnozuota priklausomybė nuo alkoholio ir kurie turėjo 6 ir daugiau nesaikingo gėrimo dienas per mėnesį bei vidutinį ar aukštą gėrimo rizikos lygį pagal PSO rekomendacijas (vyrams – > 40 g, moterims – > 20 g gryno alkoholio per dieną). Tyrimas vyko 39 centruose Vakarų Europoje.

REZULTATAI

Į atsitiktines grupes buvo įtraukti 604 pacientai, kurių du trečdaliai buvo vyrai. Tiriamųjų amžiaus vidurkis buvo 52 m., o vidutinis amžius, kai prasidėjo problemos dėl pernelyg gausaus alkoholio vartojimo, – 38 metai. Iki tyrimo pradžios pacientai turėjo vidutiniškai 19 nesaikingo gėrimo dienų per mėnesį ir išgerdavo vidutiniškai 84 g gryno alkoholio per dieną. Dauguma jų niekada anksčiau nebuvo gydyti nuo priklausomybės nuo alkoholio (70 %) ir nebuvo patyrę alkoholio nutraukimo simptomų (81 %). Vaistas buvo vartojamas pagal poreikį, t. y. geriamas tik tą dieną, kai pacientas vartojo alkoholio. Esant tokiam vartojimo režimui, pacientai placebo gėrė vidutiniškai du trečdalius dienų, o nalmefeną – maždaug pusę dienų per visą tyrimo laikotarpį.

Vartojusių nalmefeną grupėje po 6 mėnesių vidutinis nesaikingo gėrimo dienų skaičius sumažėjo nuo 19 iki 8 dienų per mėnesį (pav.), o vidutinis išgeriamo alkoholio kiekis sumažėjo nuo 84 g iki 33 g per dieną. Šis pokytis buvo statistiškai reikšmingas, lyginant su placebo grupe.

Dažniausiai pasitaikę nepageidaujami poveikiai buvo svaigimas, pykinimas, silpnumas, nemiga, vėmimas ir pa-

Pav. Vidutinis nesaikingo gėrimo dienų skaičiaus pokytis per mėnesį.

Nesaikingo gėrimo diena laikoma, kai vyras išgeria daugiau kaip 60 g, o moteris – daugiau kaip 40 g gryno alkoholio per dieną.

didėjęs prakaitavimas. Tačiau dauguma nepageidaujamų poveikių buvo lengvi ar vidutinio sunkumo ir atsirasdavo pavartojus pirmąją vaisto dozę. Nebuvo nustatyta kliniškai reikšmingų skirtumų tarp nalmefeną ar placebo vartojusių pacientų, vertinant gyvybiškai svarbias funkcijas, elektrokardiogramas, svorio pokyčius ir nuotaikos skales.

APTARIMAS

Šis tyrimas pateikė svarbius įrodymus apie nalmefeno, vartojamo pagal poreikį, klinikinę naudą, gydant nuo alkoholio priklausomus pacientus. Jau po pirmo mėnesio nalmefenas buvo statistiškai patikimai veiksmingesnis už pla-

ceba, mažinant nesaikingo gėrimo dienų skaičių per mėnesį ir vidutinį išgeriamo alkoholio kiekį per dieną. Šis skirtumas išliko visą tyrimo laiką. Po 6 mėnesių alkoholio vartojimas nalmefeno grupėje sumažėjo maždaug 60 %.

Nors tiriamųjų problemos dėl alkoholio vartojimo prasidėjo vidutiniškai prieš 14 metų iki patekimo į tyrimą, 70 % pacientų anksčiau niekada nebuvo gydyti nuo priklausomybės nuo alkoholio. Gydant nalmefenu, nebūtina visiškai susilaikyti nuo alkoholio vartojimo, todėl alkoholio vartojimo sumažinimas, kaip gydymo tikslas, ir vaisto vartojimas pagal poreikį yra patrauklus tiems pacientams, kurie nenori arba negali visiškai nutraukti alkoholio vartojimo, arba yra patyrę atkrytį. Be to, tokia gydymo koncepcija veikia kaip papildomas motyvacijos faktorius, kai pacientas pats prisiima atsakomybę už sprendimus, susijusius su jo gydymu.

IŠVADOS

Priklausomybė nuo alkoholio sukelia labai sunkių neigiamų socialinių ir ekonominių pasekmių pačiam individui ir visuomenei. Dabartinis gydymas neužtikrina reikiamo pagalbos priklausomiems nuo alkoholio lygio. Nalmefenas keičia požiūrį į medikamentinio priklausomybės nuo alkoholio gydymo tikslus ir vaisto vartojimo būdą. Šis vaistas gali būti taikomas didelei daliai pacientų, kuriems visiškas susilaikymas nuo alkoholio nėra priimtinas, kadangi alkoholio gėrimo lygio sumažinimas yra kliniškai svarbus gydymo rezultatas.